2 Νοεμβρίου 2013

Ένα κείμενο εθνικού προβληματισμού του κ. Χρήστου Ιακώβου

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Της Ζήνας Λυσάνδρου Παναγίδη

Φιλολόγου, MSc

Διαβάσαμε με πολλή συγκίνηση ένα κείμενο του κ. Χρήστου Ιακώβου στην εφ. Πολίτης, την Κυριακή, 27 Οκτωβρίου 2013, με τίτλο «Ένα γράμμα από τον μελλοθάνατο Έλληνα Ανδρέα Παναγίδη». Είναι η γνωστή σε όλους, όσοι έχουν σχέση με την οικογένεια του ήρωα, ή όσοι τιμούν τον υπέροχο εκείνο αγώνα του λαού μας, επιστολή του μελλοθάνατου πατέρα και συζύγου προς τα τρία παιδιά του και τη σύζυγό του. Οφείλω να ομολογήσω ότι ως νεαρή φιλόλογος είχα μια ιδιαίτερη αδυναμία σ' αυτή την επιστολή, και την έβαζα στις εθνικές γιορτές, χωρίς να ξέρω, βέβαια, ότι αργότερα θα γινόμουν νύφη του ήρωα, και θα σεμνυνόμουν ότι ο πεθερός μου μας άφησε ένα τέτοιο τιμημένο όνομα και μια

παρακαταθήκη εσαεί.

Θα ήθελα, πέρα από τα θερμότατα συγχαρητήρια για το εκλεκτό κείμενο, να εκφράσω και τις άπειρες ευχαριστίες μου προς τον κ. Χρίστο Ιακώβου που, σε μια εποχή αντιηρωική, «σε μια εποχή μαζικής παγκοσμιοποιημένης κουλτούρας και εθνομηδενισμού», όπως ομολογεί και ο ίδιος, αποφάσισε να ασχοληθεί με το θέμα ηρωισμός, αυτοθυσία, εθελούσια προσφορά της ζωής προς την πατρίδα, γενναιότητα, μεγαλείο ψυχής, ηθική, γενικά να μιλήσει για ήρωες και ηθικές αξίες, θυμίζοντάς μου τον Γιώργο Σεφέρη στο ποίημά του «Τελευταίος Σταθμός»: « **να μιλήσω για ήρωες, να μιλήσω για ήρωες»,**τονίζοντας ποιος είναι ο πραγματικός ήρωας.

Για τον Σεφέρη, ο πραγματικός ήρωας είναι ο Μιχάλης που έφυγε μια νύχτα απ’ το νοσοκομείο, έχοντας ακόμη ανοιχτές τις πληγές του, και, σέρνοντας το πόδι του, ούρλιαζε απ’ τον πόνο. Περπατούσε στην υποχρεωτικά συσκοτισμένη πολιτεία (οι Γερμανοί είχαν επιβάλει να σβήνονται τα φώτα, για να μη βρίσκουν στόχο τα αντίπαλα βομβαρδιστικά) και φώναζε, αγγίζοντας τον πόνο μας, πως προχωράμε και πηγαίνουμε στα σκοτεινά.

«**Οι ήρωες προχωρούν στα σκοτεινά»**

Οι ήρωες, επομένως, προχωρούν στα σκοτεινά, γιατί δεν θυσιάζονται προσδοκώντας το κέρδος, και γιατί δεν έχουν ανάγκη από εγγυήσεις για να παλέψουν για την πατρίδα τους. Πολεμούν και πεθαίνουν από αγάπη, κι αυτό είναι ένα αίσθημα που μόνο οι γνήσιοι ήρωες μπορούν να γνωρίσουν. Βεβαίως, η Πολιτεία οφείλει, έχει χρέος ιερό να μεριμνήσει γι’ αυτούς που καταλείπουν πίσω τους, για τα παιδιά, τις συζύγους, τους γονείς των ηρώων, όπως παραγγέλλει ο Περικλής στον «Επιτάφιό» του, για να τους μιμούνται κι άλλοι.

Άσχετα, αν η δική μας πολιτεία, που οικοδομήθηκε πάνω στα κόκαλα αυτών των παλληκαριών, των ηρώων της ΕΟΚΑ, φάνηκε αμνήμων και επιλήσμων για τα λίγα αυτά παιδιά που έμειναν τότε ορφανά, αφού οι πιο πολλοί ήρωες δεν πρόλαβαν καν να μεγαλώσουν, πόσο μάλλον να νυμφευτούν. Η έγνοια των επιγόνων ήταν η νομή της εξουσίας, ο εύκολος και γρήγορος πλουτισμός, η ατομική ευδαιμονία, ο αριβισμός, η επικράτηση έναντι των άλλων, ο σφετερισμός των θυσιών για ωφελιμιστικούς σκοπούς, η λαμογιά, η κλεψιά, η διαφθορά, η καπατσοσύνη, κι άφησαν αυτά τα παιδιά να φυτοζωούν.

Ποιος νοιάστηκε, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων, για το πώς κατάφεραν αυτές οι οικογένειες να επιβιώσουν; Αυτοί περί άλλων τύρβαζαν. Οι ήρωες πέθαναν, και δεν έπιανε το «μέσο» τους για να βρουν δουλειά τα παιδιά τους. Και ο γιος του ήρωα Παναγίδη, ο σύζυγός μου Αριστείδης, κάτοχος δύο πτυχίων Πανεπιστημίου της Ελλάδας, δεν μπορούσε να βρει δουλειά στην Κύπρο, με τη δικαιολογία ότι προτιμούνταν απόφοιτοι αγγλικών Πανεπιστημίων, ενώ όλοι εμείς οι υπόλοιποι βρήκαμε χρυσοφόρες εργασίες. Κι ας έμεινε ορφανός, γιατί ο πατέρας του πολέμησε για να φύγουν οι Άγγλοι κατακτητές. Τελικά, γύρισε στην Κύπρο, όχι επειδή ήταν γιος του ήρωα, όχι επειδή ήταν σπουδασμένος, αλλά επειδή νυμφεύτηκε.

Οι ήρωες, μας έλεγε η αγαπημένη φιλόλογός μας στο Γυμνάσιο Λευκονοίκου, η κ. Κυριακή Παρασκευά, πρεσβυτέρα σήμερα, είναι «**οι τρελοί της ιδέας**», σύμφωνα και με το μακρυγιαννικό: «**Ο κόσμος μας έλεγε τρελούς**». Αυτοί «οι τρελοί» είναι όσοι ακολουθούν το όραμά τους, κι ένα φως πολύ γλυκό τούς παρασύρει στην αθανασία.

Κι ακόμη, «**Ήρωες είναι όσοι κάνουν τη μελέτη του θανάτου**». Δεν είναι υπεράνθρωποι, δεν είναι τιτάνες, είναι όλοι συνηθισμένοι άνθρωποι, που εμφορούνται από υψηλά ιδανικά, είναι φορείς αξιών, άνθρωποι αρετής. Απλώς, την κατάλληλη στιγμή, κάνουν τη «μελέτη του θανάτου».

Στο ποίημά του «**Αποχαιρετισμός**» ο Γιάννης Ρίτσος καταθέτει τους πιο κάτω στίχους:

«**Ναι, η πιο μεγάλη πράξη της ζωής μας**

είναι η απόφαση του θανάτου μας, όταν υπάρχει κάποια διέξοδος,

όταν μπορείς και να τον αποφύγεις, και συ τον διαλέγεις

σαν τιμή και σαν χρέος για τους άλλους, πιο πέρα από τις ανάγκες σου.

Όποιος μπορεί να νικήσει μια στιγμή τη ζωή του νικάει και το

θάνατο. Το ’μαθα».

Είναι μια απόφαση, η κορυφαία πράξη της ζωής του, που υπερβαίνει τις ατομικές ανάγκες, μια απόφαση θυσίας προς τους άλλους και ύψιστη έκφραση αξιοπρέπειας.

Ασφαλώς, ως άνθρωποι, αμφιταλαντεύονται, μετεωρίζονται ανάμεσα στην αγάπη για τη ζωή, που λειτουργεί ως γλυκός πειρασμός, και το χρέος προς την πατρίδα.

Μέσα από αυτή την εσωτερική πάλη, καταφέρνουν να νικήσουν την αγάπη για τη ζωή και συνακόλουθα τον έμφυτο φόβο, το δέος του θανάτου. Τότε, γίνονται ήρωες! Είναι πια ελεύθεροι από μικρότητες, ανθρώπινα πάθη, φοβίες, ανασφάλειες, ποταπότητες. Ξέρουν μόνο την αγάπη.

Κι όπως πολύ προσφυώς τονίζει και πάλι ο Γιάννης Ρίτσος:

«**Τούτη είναι**

η εντολή μου-

μ' όλο που αυτή την ώρα δεν το ξέρω το μίσος

σα να μην το 'μαθα ποτές ή να το ξέχασα».

Αξίζει να αναφέρουμε ότι ο «Αποχαιρετισμός» είναι το πιο μεγαλόπνοο ίσως ποίημα που γράφτηκε για τον Αυξεντίου και τον αγώνα της ΕΟΚΑ, από τον ποιητή του προλεταριάτου. Σ' αυτό το ποίημα εκφράζει την «ατόφια Ελληνικότητα σε μια κορυφαία ενσάρκωση της ατομικής Ρωμιοσύνης στη μορφή του ημίθεου της κυπριακής ελευθερίας που για μια ακόμη φορά αναδύθηκε «**από τα κόκκαλα των Ελλήνων τα ιερά», «τις χοντρές ελληνικές κοκκάλες του».**

Έτσι, και ο μελλοθάνατος Ανδρέας Παναγίδης με τη γοητεία των αξιών που αποπνέουν τα γραπτά του-ήταν μόνο απόφοιτος Δημοτικού-, εκφράζει μια άλλη ποιότητα, ένα «ήθος και έθος βίου», πολύ διαφορετικό από το σημερινό, ένα «modus vivendi» αλλιώτικο. Σαν να ήθελε να μας αφήσει ένα «εγκόλπιο ανώτερης ηθικής».

Ο Αριστοτέλης στα «Ηθικά Νικομάχεια», που τα έγραψε πριν εγκαταλείψει για δεύτερη και τελευταία φορά την Αθήνα, αναφέρει ότι οι ηθικές αρετές, που προσδιορίζουν τη συμπεριφορά του ατόμου, και καταδεικνύουν τον χαρακτήρα του, καλλιεργούνται με το «έθος», δηλαδή τη συνήθεια. Με τη μεθοδική και επαναλαμβανόμενη συμπεριφορά το άτομο εθίζεται στην ηθική συμπεριφορά και αποκτά κάποια σταθερά ψυχικά χαρακτηριστικά. Επομένως, το κύριο βάρος για την κατάκτηση των ηθικών αρετών πέφτει στο ίδιο το άτομο.

Άναντίλεκτα, ο ήρωας Ανδρέας Παναγίδης, όπως και όλοι οι άλλοι ήρωες, διαμόρφωσαν αυτόν τον ηθικό κώδικα, επηρεασμένοι από το κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο ανατράφηκαν. Αξίες τους, οι διαιώνιες και απαράμιλλες αξίες του ελληνικού και χριστιανικού μας πολιτισμού, που κάποιοι σήμερα αναίτια τις απεμπολούν ή τις πολεμούν με εμπάθεια εωσφορική, στο όνομα του δήθεν μοντερνισμού ή του αναίσχυντου αμοραλισμού και ανθελληνισμού τους, της

αθεΐας, του συβαριτισμού, του μηδενισμού, του αρρωστημένου νιχιλισμού.

Επιλογικά, ο ήρωας πεθερός μου, είναι ένα νέο παιδί 22 χρονών, αφού οι ήρωες μένουν πάντα νέοι, που μας παραγγέλλει με αυτή την επιστολή του να γίνουμε καλοί χριστιανοί και καλοί Έλληνες της Κύπρου, και να ακολουθούμε πάντα τον δρόμο της Αρετής. Πέθανε για χάρη μιας μεγάλης ιδέας που την αγάπησε πιο πολύ από τα παιδιά του. Αυτή είναι η κληρονομιά που άφησε σε μας αλλά και σε όλο το έθνος! Κληρονομιά ασύγκριτη και αξεπέραστη. Αξίες δοκιμασμένες στον χρόνο που μ' αυτές θα πρέπει να διαπλεύσουμε τις συμπληγάδες του παρόντος.

Πηγή:wwwlysandrou.blogspot.gr